

Færre fløy SAS i julemåned

Luftfart. SAS fraktet 1,9 millioner passasjerer i desember, en nedgang på 6,7 prosent fra samme måned i fjor.

Det viser selskapets trafikkstatistikk for desember som ble offentliggjort onsdag formiddag.

Selskapet kan til gjengjeld glede seg over at de reisende betalte mer for billettene. Den såkalte yielden, som viser omsetningen per fløyet passasjerkilometer, steg med 5 prosent i desember. ©NTB

Foto: NTB scanpix

SV-jubel over medlemsvekst

Parti. SV fikk i fjor over 2.000 nye medlemmer, og partiet har nå passert 11.000 medlemmer, som er det høyeste nivået siden begynnelsen av 90-tallet.

Siste fintelling viste at SV totalt har 11.385 medlemmer. Partiet registrerte 2.382 nye medlemmer som meldte seg inn og betalte kontingent i fjor, en vekst i betalende medlemmer på 18 prosent.

Med unntak for årene 1993 og 1994 skal SV nå ha sitt høyeste medlemstall siden 1989. ©NTB

• Næringsliv

For mye kjøtt: – Kjøtt må bli dyrere, og vegetarmat, frukt og grønt bør bli billigere, sier, mener Anja Bakken Riise.

Vil ha dyrere kjøtt for å red

Nordmenn spiser nesten 30 kilo mer kjøtt i året i dag enn i 1979. Framtiden i våre hender legger skylden på lave kjøttpriser.

Kjøttprisene har steget langt mindre enn andre matvarer de siste fire tiårene. Framtiden i våre hender (FIVH) krever grep for å få ned kjøttforbruket.

FIVH har gått gjennom utviklingen i matvareforbruket til nordmenn fra 1979 og fram til 2016.

Rapporten slår fast forbruket av kjøtt og frukt har økt mye i løpet av denne tidsperioden. Forbruket av ost har også økt, mens forbruket av melk og melkeprodukter for øvrig har falt.

Fiskeforbruket har i perioden

2005 til 2015 holdt seg stabilt, på tross av klare anbefalinger fra helsemyndighetene om å øke inntaket. Fisk har også hatt den kraftigste prisøkningen, ifølge FIVH.

– Vi spiser mer kjøtt enn anbefalt. Siden 2010 har vårt årlige kjøttforbruk økt ytterligere, sier leder av Framtiden i våre hender, Anja Bakken Riise.

Men organisasjonen møter sterk kritikk.

Inn med kjøttavgift

I 1979 spiste hver av oss drøyt 54

kilo kjøtt i året. I 2016 spiste vi nesten 81 kilo (inkludert grensehandel), og vi spiste nesten dobbelt så mye kjøtt som fisk (46 kilo).

Fisk har hatt en langt høyere prisutvikling enn generell konsumprisutvikling her i landet, mens kjøtt har blitt langt billigere. Pris er derfor et effektivt virkemiddel for å påvirke folks matvaner, står det i rapporten.

– Kjøtt er kunstig billig i Norge, fordi produktet blir kraftig subsidiert, og fordi matvarekjedene, i konkurranse med andre kjeder, fritt kan selge billig lokkekjøtt med tap, som ribbe til 19,90,- før jul. Kjøtt må bli dyrere, og vegetarmat, frukt og grønt bør bli billigere, sier Riise.

FIVH mener det bør innføres et forbud mot at butikkjedene

kan selge kjøttprodukter med tap.

– Siden dagligvarekjedene selger kjøtt med langt lavere fortjeneste enn andre varer, vil et slikt tiltak føre til at kjøtt blir dyrere, sier Riise.

I tillegg vil de innføre full merverdiavgift på kjøtt, og fjerne merverdiavgiften på frukt, grønt og vegetarmat. Og å innføre en kjøttavgift.

– Enøyd klimaspor

NIBIO-forsker Ola Flaten er kritisk til måte FIVH framstiller kjøtt på.

– FIVH skriver at Norge har et svært høyt kjøttforbruk. Mer enn det dobbelte av snittet i verden. Men de bør heller sammenligne oss med andre vestlige land. I en slik sammenligning kommer ikke Norge spesielt

høyt ut, heller omvendt, sier Flaten.

– Mye av den vegetabilske maten vi spiser er importert. Flere grønnsaker har høyere klimagassutslipp enn rødt kjøtt per energienhet – som agurk, tomat og paprika. I rapporten går det også fram at reker har høyere klimagassutslipp enn fårekjøtt. Hvorfor skal akkurat kjøtt rammes med avgift? sier Flaten.

– Selv om prisen øker en god del, kan forbruket være bortimot uendret. Det som skjer er at lavinntektsgruppene taper mest på avgiftene, sier Flaten.

Flaten mener det er misvisende at FIVH tar for seg all form for kjøttproduksjon når det snakkes om kjøttproduksjon.

– For å bidra til lavere klimagassutslipp bør man heller gi mer støtte til de bøndene som pro-

EU vil finansiere gratis nett

Bredbånd. Fra i år kan kommuner få midler til gratis WiFi-soner på sentrale områder og offentlige bygninger. EU finansierer støtteordningen. Med 120 millioner euro i potten håper EU på å finansiere utbygging av WiFi-soner i 6.000 til 8.000 kommuner i Europa innen 2020.

Det vil si at en kommune kan få rundt 20.000 euro, 193.000 kroner etter dagens kurs, til å kjøpe inn utstyr for å etablere soner med gratis internett. Deretter må de selv drifte ordningen. Hvert land skal få minst 75 tildelinger. ©NTB

Foto: NTB scanpix

78.000 mista førarkortet i fjor

Trafikk. Vel 78.000 bilistar mista førarkortet i fjor – utan at politiet var involvert.

Dette går fram av tal frå Førarkortkontoret i Statens vegvesen Vegdirektoratet. Til saman er det snakk om 78.152 meldingar om førarkort som vart mista, atngløynde, ikkje mottatt i posten eller som gjekk tapt av «annan årsak» i fjor, skriv Dagsavisen.

Utrykkingspolitiet gav 2119 bilistar gebyr for å køyre utan å ha hatt med seg førarkortet sitt i 2016. Kvar av dei måtte betale 500 kroner. Tal for 2017 ligg ikkje føre. ©NPK

– Folk får ikkje tak i lammekjøtt

NORSK SAU OG GEIT

Grunnen til at lammekjøttforbruket går ned er at utvalet er avgrensa i butikkane, meiner organisasjonen Norsk Sau og Geit.

Tidlegare denne veka vart det hevda at forbruket av lammekjøtt går ned fordi vi ikkje lenger veit korleis vi skal lage det til.

– Lammet vi hadde i frysaeren på 80-talet var kjøtt med bein, og då hadde vi kunnskap om å tilverke det, utdjuvar seniorrådgivar Even Nordahl i Matprat. no til NRK.

– Lite i butikken

Styreleiar i Norsk Sau og Geit (NSG) Kjell Erik Berntsen meiner grunnen heller er at lammekjøtt ikkje er tilstrekkeleg tilgjengeleg i butikk.

– Nordahl har sikkert rett i at vi ikkje lenger er så flinke til å tilverke lammekjøtt. Men det er neppe hovudgrunnen til at forbruket har gått så dramatisk ned, meiner Berntsen i ei pressemelding.

Han trur den viktigaste grunnen er at tilgangen ikkje er god nok i butikk. NSG har i heile haust og også etter nyttår fått telefonar og e-postar frå frustrerte forbrukarar – og sauebønder – som seier at det ikkje er lammekjøtt å få tak i. Sjølv ikkje i den mest hektiske slaktesesongen på hausten, ifølgje Berntsen.

– I tillegg har kjøtindustrien framleis litt å gå på når det gjeld produktutvikling. For

Nationen 21. november 2017.

daglegvarehandelen er det viktig at kjøtbedriftene kan tilby porsjonspakningar av lam som både er raske og enkle å lage til. På den måten kan lam i større grad også bli kvardagsmat for travle familiar, seier han.

Inviterer til samarbeid

Berntsen ønskjer ikkje å peike ut ein «synder», men vil no ta kontakt med daglegvarekjedene og kjøtindustrien for å sjå kva som kan gjerast.

– Det er eit eller anna grunnleggjande som sviktar i logistikken når eit rikeleg lager av det beste lammekjøttet i verda ikkje når fram til butikkane og forbrukarane. Sånn kan vi ikkje ha det. Vi vil derfor no invitere kjedeleiing og kjøtindustri til ein dialog om kva vi i fellesskap kan gjere for å løyse problemet, seier NSG-sjefen. ©NTB

Ikke avgjørende: Selv om prisen øker en god del, kan forbruket være bortimot uendret., forsker Ola Flaten.

Foto: Bjarne Bekkeheien Aase

Skeptisk: En kjøttavgift vil først og fremst skade norsk husdyrproduksjon som er av de mest klimaeffektive og føre til mer grensehandel, sier Laila Aass.

Foto: Vidar Sandnes

Redusere forbruket

duserer på en mer klimavennlig måte, sier Flaten.

Stabilt kjøttforbruk

Daglig leder i AgriAnalyse, Christian Anton Smedshaug, er godt kjent med at dagligvarekjeden selger kjøtt under kostpris.

– Den type lokkepriser er uheldig for kjøttmarkedet, og kan gi høyere kjøttforbruk enn det som er ønskelig, som at kjøtt blir brukt til hundemat fordi det blir den billigste protein-

råvaren, sier Smedshaug.

Smedshaug mener et regelverk som kunne forhindre salg av kjøtt til under kostpris, kunne vært dekket under en lov om god handelsskikk.

– Kjøttforbruket steg mye fra 1990-2008, men har det ligget stabilt siden. Det er ingen grunn til å si at kjøttforbruket øker, sier Smedshaug.

– Husdyrproduksjonen står for 3-4 prosent av dagens nasjonale klimagassutslipp. Det er ikke

husdyrproduksjonen som har skapt dagens klimautfordringer, disse utslippene har for øvrig har falt siden 1990 og fram til i dag. Så vi har verken en økning i utslipp i norsk husdyrproduksjon eller en økning i forbruket av kjøtt de siste årene, sier Smedshaug.

NMBU-forsker Laila Aass mener en reduksjon i kjøttforbruk først og fremst er et kostholdsspørsmål og ikke et klimaspørsmål.

– Oppmerksomheten bør heller rettes mot det som virkelige monner for å redusere klimafotavtrykket til hver enkelt av oss.

– Fossile kilder utgjorde sammen med industri 78 % av økningen i globale utslipp fram til 2010, og har fortsatt å øke.

Grønt vs. rødt

«Flere grønnsaker har høyere klimagassutslipp enn rødt kjøtt»

Ola Flaten, NIBIO-forsker

Benjamin Hernes Vogl

benjamin.vogl@nationen.no

Forbruket går ned: Tidlegare denne veka vart det hevda at forbruket av lammekjøtt går ned fordi vi ikkje lenger veit korleis vi skal lage det til.

Foto: Benjamin Hernes Vogl